

ODBORU ZA EKONOMIJU, FINANSIJE I BUDŽET

Na osnovu čl. 69 i 137 stav 4 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za ljudska prava i slobode sa 20. sjednice, održane 16. decembra 2021. godine podnosi sledeće

MIŠLJENJE O RAZMATRANJU PREDLOGA ZAKONA O BUDŽETU CRNE GORE ZA 2022. GODINU

Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore na 20. sjednici, održanoj 16. decembra 2021. godine, u skladu sa članom 137 stav 2 Poslovnika Skupštine, kao zainteresovani odbor, razmotrio je **PREDLOG ZAKONA O BUDŽETU CRNE GORE ZA 2022. GODINU** u dijelu sledećih budžetskih potrošačkih jedinica:

- (1) **Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore** – član 53 stav 3 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore („Službeni list CG“, br. 42/11 i 32/14), u okviru Programa 12 020 - Zaštita ljudskih prava i sloboda (str. 287 i 288 - 50201),
- (2) **Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava** u okviru programa: 12 024 - Uređenje i upravljanje u sistemu pravosuđa i 12 025 - Unapređenje i zaštita ljudskih i manjinskih prava i promocija rodne ravnopravnosti (str. 77, 78, 79, 80, 81, 82 - 40201),
- (3) **Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama** u okviru Programa 12 021 - Zaštita ličnih podataka i slobodan pristup informacijama (str. 299 i 300 - 51001),
- (4) **Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava** u okviru Programa 12 025 - Unapređenje i zaštita ljudskih i manjinskih prava i promocija rodne ravnopravnosti (str. 318 i 319 - 52601),
- (5) **Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore** u okviru Programa 20 021 - Zaštita, očuvanje i razvoj kulturne baštine (str. 81 i 82 - Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava - 40201) i
- (6) **Nacionalni savjeti** u okviru Programa 12 025 - Unapređenje i zaštita ljudskih i manjinskih prava i promocija rodne ravnopravnosti (Aktivnost 12025001/005) (strana 81 - Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava - 40201)

a) u domenu obezbeđivanja dovoljnih budžetskih sredstava za sprovođenje politike inkluzivnog obrazovanja na svim nivoima:

- **Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta i Zavod za školstvo**, u okviru Programa 19 032 - Uređenje, nadzor i razvoj svih nivoa obrazovnog sistema, nauke, kulture i sporta (str. 170, 171 i 172 – Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta – 40701 i str. 194, 195 i 196 – Zavod za školstvo – 40704) i

b) u domenu obezbeđivanja održivosti funkcionisanja dnevnih centara za djecu i mlade sa smetnjama u razvoju:

- **Ministarstvo finansija i socijalnog staranja**, u okviru Programa 22 025- Socijalna zaštita, Potprogram – Prava iz oblasti boračke, invalidske i dječje zaštite, Aktivnost- Prava iz oblasti boračke, invalidske i dječje zaštite, ekonomska klasifikacija- Transferi opštinama (str. 129)

Uvodne napomene o Predlogu zakona o Budžetu Crne Gore za 2022. godinu dao je državni sekretar u Ministarstvu finansija i socijalnog staranja Janko Odović naglašavajući da su za sve potrošačke jedinice koje su predmet razmatranja Odbora za ljudska prava i slobode predložena ukupna budžetska sredstva u iznosu od 196.792.344,51 eura, što je povećanje za više od 44 miliona eura, odnosno 28,9% u odnosu na budžetska sredstva u 2021.

- Uvaženo je predlog zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava dostavljen od strane **Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore**, odnosno zahtjev Odbora za ljudska prava i slobode za dodjelu budžetskih sredstava Zaštitniku, shodno Zakonu o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, i predložena su sredstva u iznosu od 768.381,47 eura.

- Za **Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava** u dijelu programa 12024 - Uređenje i upravljanje u sistemu pravosuđa i 12025 - Unapređenje i zaštita ljudskih i manjinskih prava i promocija rodne ravnopravnosti predložen je iznos od 4.503.000,96 eura što predstavlja uvećanje od 1.400.000 eura, odnosno za 39,8% u odnosu na ovu godinu.

- **Agenciji za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama** predložena su uvećana budžetska sredstva u iznosu od 642.466,99 eura, što predstavlja povećanje od 11% u odnosu na ovu godinu.

- Za **Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava** predložena su sredstva u iznosu od 1.392.451,00 eura, uz napomenu da je Fond ove godine na programu koji se tiče zaštite i ostvarivanja manjinskih prava ostvario uštede.

- **Ministarstvu prosvjete, nauke, kulture i sporta** u okviru Programa 19032 - Uređenje, nadzor i razvoj svih nivoa obrazovnog sistema, nauke, kulture i sporta predložena su sredstva u iznosu od 44.659.332,59 eura, dok su za **Zavod za školstvo** planirana sredstva u iznosu od 1.465.387,25 eura.

- Uvećana su izdvajanja za najranjivije grupe stanovništva, jer su sredstva **Ministarstva finansija i socijalnog staranja u dijelu koji se tiče socijalne i dječje zaštite** uvećana za 25, 03 miliona eura i to za: dječje dodatke u iznosu od 15,90 miliona eura, porodijska odsustva 2, 9 miliona eura, tuđu njegu i pomoć 7,5 miliona eura, izdržavanje štíćenika u domovima 2,6 miliona eura i oko 7 miliona eura po osnovu novog Zakona o obeštećenju bivših radnika rudarsko-metalskog sektora. U dijelu potprograma- Prava iz oblasti boračke, invalidske zaštite i dječje zaštite predložena su budžetska sredstva u iznosu od 142.970.872,25 eura, što je povećanje od 21,3% u odnosu na ovu godinu.

Kada je riječ o finansiranju dnevnih centara za djecu i mlade sa smetnjama u razvoju predviđena su budžetska sredstva u iznosu od 150 eura po korisniku na mjesečnom nivou.

Predstavnici potrošačkih jedinica su upoznali članove Odbora sa njihovim stavovima povodom predloženih budžetskih sredstava za 2022. godinu.

Državni sekretar u Ministarstvu pravde, ljudskih i manjinskih prava mr Bojan Božović je saopštio da su sredstva planirana za ovo Ministarstvo u 2022. godini značajno veća u odnosu na sredstva kojima su raspolagali tokom ove godine, čime su zadovoljni, uz nadu da će u narednim godinama obezbijediti i dodatna sredstva posredstvom projekata međunarodnih organizacija. Imaju namjeru i da pomognu Centru za očuvanje i razvoj kulture manjina obezbeđivanjem adekvatnih prostornih kapaciteta, objedinjavanjem prostora Ministarstva i CEKUM-a.

Direktor Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama Ivan Medojević je izrazio nezadovoljstvo predloženim budžetskim sredstvima i time što nijesu kontaktirani u pripremi Predloga zakona o budžetu za 2022. godinu. Uvećanje sredstava za 11% u odnosu na ovu godinu odnosi se samo na implementaciju sistema elektronske arhive, za šta je planirano oko 64.000 eura, što će olakšati administrativne poslove u Agenciji, ali neće doprinijeti jačanju kadrovskih kapaciteta Agencije, što je jedna od preporuka iz poslednjeg Izvještaja Evropske komisije o Crnoj Gori. Takođe, preporučeno im je da rade na podizanju svijesti građana o pravu na slobodan pristup informacijama, ali u 2022. godini, sa planiranim budžetskim sredstvima neće moći ništa postići na tom polju. Predlogom budžeta nijesu planirana nova zapošljavanja, niti sredstva za proaktivno djelovanje Agencije. U 2022. planirano je donošenje zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama i novog zakona o zaštiti podataka o ličnosti kojim će se Agenciji dodati nove nadležnosti za koje će im biti potrebna i dodatna sredstva.

Direktor Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava Emir Dacić je ukazao na nepoklapanje iznosa sredstava opredijeljenih za funkcionisanje Fonda sadržanih u Nacrtu zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu i Predlogu zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu navodeći da sredstva koja su im planirana Predlogom zakona o budžetu za 2022. iznose 1.392.451,00 eura, što ne predstavlja iznos od najmanje 0,15% od tekućeg budžeta, kako je propisano Zakonom o manjinskim pravima i slobodama.

Direktor Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore Salko Luboder je saopštio da je predloženi budžet za CEKUM za 2022. godinu preko 20% veći u odnosu na njihov ovogodišnji budžet, a za programske aktivnosti izdvojeno je oko 54.000 eura, što je nedovoljno. Na sjednici Odbora je ukazano da tokom godine u koordinaciji sa Ministarstvom pravde, ljudskih i manjinskih prava treba realizovati konsultacije i obezbijediti dodatna sredstva za programske aktivnosti CEKUM-a, o čemu je postignuta saglasnost predstavnika Ministarstva finansija i socijalnog staranja, Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava i CEKUM-a.

Predsjednik Hrvatskog savjeta Zvonimir Deković je saopštio da predloženim budžetskim sredstvima mogu realizovati osnovne aktivnosti, dok je predsjednik Izvršnog odbora Bošnjačkog vijeća Mirsad Rastoder izrazio nezadovoljstvo predloženim budžetskim sredstvima, jer imaju status podstanara i plaćaju zakup za prostor, tako da im preostaje malo sredstava za programske aktivnosti, kao i predsjednik Romskog savjeta Mensur Šaljaj koji smatra da nacionalnim savjetima treba uvećati budžetska sredstva.

Ministarka prosvjete, nauke, kulture i sporta prof. dr Vesna Bratić je saopštila da su za inkluzivno obrazovanje planirana sredstva iz donacije UNICEF-a i iz tekućeg budžeta Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta u ukupnom iznosu od 237.400 eura, od čega je 110.000 eura iz donacija, a 127.400 eura je iz budžeta Ministarstva. Na poziciji

-Ugovori o djelu planirana su sredstva za rad drugostepene komisije za usmjeravanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama, a u okviru aktivnosti - Održavanje i opremanje vaspitno-obrazovnih ustanova- konsultantske usluge, projekti i studije planirane su aktivnosti: uvođenje koncepta pristupačnog formata za koji su planirana sredstva u iznosu od 10.000 eura, a dio aktivnosti biće pokriven i kroz programsku saradnju sa UNICEF-om, zatim poboljšanje pristupačnosti za šta se planiraju sredstva u iznosu od 100.000 eura, dok su na poziciji - Ostale usluge planirana sredstva u iznosu od 13.000 eura za izradu didaktičkih sredstava, dok će se dio sredstava u iznosu od 10.000 eura obezbijediti u saradnji sa UNICEF-om. Planirane aktivnosti koje će se finansirati iz donacija tokom 2022. godine uključuju: evaluaciju i unapređenje individualnog obrazovnog plana-10.000 eura, obuka za inovirani plan- 20.000 eura, analiza rada komisija za usmjeravanje i kreiranje novog modela rada i uključivanja u vaspitno-obrazovni proces -15.000 eura, obuka za inovirani rad komisija inkluzivnog sistema- 15.000 eura i po 10.000 eura za promotivne aktivnosti i kampanje na temu „Inkluzija, nediskriminacija i nenasilje“, obuka kadra o preventivnim aktivnostima i praćenje realizacije školskih i promotivnih preventivnih mjera, uvođenje koncepta pristupačnog formata i izrada didaktičkog materijala u ukupnom iznosu od 110.000 eura. Zaključila je da je Ministarstvo finansija i socijalnog staranja prepoznalo važnost inkluzivnog obrazovanja i uvećalo budžetska izdvajanja po tom osnovu za Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta sa 2.000 eura koliko je bilo u 2021. na 127.400 eura za 2022.

Direktor Zavoda za školstvo Rešad Sijarić je saopštio da Zavod za školstvo duži niz godina sprovodi programe koji se odnose na mobilne timove koji imaju oko 40 članova i pružaju podršku djeci sa posebnim obrazovnim potrebama i nastavnicima. Ove godine su za te namjene imali 40.000 eura, a u narednoj godini planirano je 78.000 eura. Nedostaje im 100.000 eura za rad i nada se da će im se izaći u susret u cilju realizacije projekta „Cetinje- jedna priča“.

***

Nakon obrazloženja predstavnika predlagača i predstavnika potrošačkih jedinica, Odbor je:

(1) jednoglasno (sa sedam glasova „za“) **podržao** Predlog budžeta za Zaštitnika ljudskih prava i sloboda i **preporučuje** Odboru za ekonomiju, finansije i budžet **da predloži Skupštini da ga usvoji;**

(2) jednoglasno (sa sedam glasova „za“) **podržao** Predlog budžeta za Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava i **preporučuje** Odboru za ekonomiju, finansije i budžet **da predloži Skupštini da ga usvoji;**

(3) sa sedam glasova „uzdržanih“ glasao o Predlogu budžeta za Agenciju za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama;

(4) sa sedam glasova „uzdržanih“ glasao o Predlogu budžeta za Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava;

(5) jednoglasno (sa sedam glasova „za“) **podržao** Predlog budžeta za Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore i **preporučuje** Odboru za ekonomiju, finansije i budžet **da predloži Skupštini da ga usvoji,**

(6) sa sedam glasova „uzdržanih“ glasao o Predlogu budžeta za Nacionalne savjete;

Povodom Dopisa predsjednika Albanskog nacionalnog savjeta Faika Nike i odgovornog urednika nedjeljnika „Koha Javore“ Ali Salaja, kojim se zahtijeva da Skupština Crne Gore iznos budžetskih sredstava za nedjeljnik „Koha Javore“ sa dosadašnjih 100.000 eura poveća na 150.000 eura počev od naredne 2022. godine, Odbor je donio Zaključak kojim podržava zahtjev za obezbjeđivanje dodatnih sredstava za finansiranje pomenutog nedjeljnika.

(a) jednoglasno (sa sedam glasova „za“) podržao Predlog budžeta za Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta i Zavod za školstvo **u domenu obezbjeđivanja dovoljnih budžetskih sredstava za sprovođenje politike inkluzivnog obrazovanja na svim nivoima** i **preporučuje** Odboru za ekonomiju, finansije i budžet **da predloži Skupštini da ga usvoji.**

(b) jednoglasno (sa sedam glasova „za“) podržao Predlog budžeta za Ministarstvo finansija i socijalnog staranja **u domenu obezbjeđivanja održivosti funkcionisanja dnevnih centara za djecu i mlade sa smetnjama u razvoju** i **preporučuje** Odboru za ekonomiju, finansije i budžet **da predloži Skupštini da ga usvoji.**

Za izvjestioca Odbora na sjednici Odbora za ekonomiju, finansije i budžet određen je poslanik dr Albin Ćeman, član Odbora.

